

علوم و فنون ادبی

۱- کدام یک از آثار زیر از نمونه‌های نثر سلجوقی و غزنوی است؟

- (۱) چهار مقاله (۲) کلیله و دمنه (۳) مقامات حمیدی (۴) تاریخ بیهقی

۲- هر کدام از شاعران زیر نماینده کدام نوع شعر در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم هستند؟

«کسایی - سنایی - ناصر خسرو - رودکی»

- (۱) غنایی - تعلیمی - حماسی - عرفانی (۲) حماسی - اندرزی - غنایی - تعلیمی

- (۳) تعلیمی - عرفانی - حماسی - اندرزی (۴) اندرزی - عرفانی - اندرزی - غنایی

۳- کدام یک از گزاره‌های زیر نادرست است؟

- (۱) کتاب اوستا که توسط موبدان در مراسم دینی به صورت شفاهی خوانده می‌شد؛ سرانجام در دوره ساسانی به نگارش درآمد.
(۲) فرمان‌ها و نامه‌های پادشاهان هخامنشی از آثار بر جای مانده از زبان فارسی باستان است که به خط میخی نوشته شده است.
(۳) زبان رایج در دوره اشکانیان زبان پارتی است که تا اوایل دوره ساسانی نیز به این زبان صحبت می‌شده است.
(۴) زبان رسمی دوران ساسانی زبان پهلوی است که این زبان در شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است.

۴- هریک از عبارات‌های زیر معرف کدام اثر ادبی است؟

(الف) تاریخ‌نگاری حاذق تاریخ مفصلی را که محمدبن جریر طبری آن را تحت عنوان «تاریخ الرسل و الملوك» به زبان عربی نوشته بود به فارسی برگرداند و به عنوان کتابی مستقل در آورد.

(ب) این کتاب حدود ۳۴۶ قمری به دست عده‌ای از دانشوران خراسان، نوشته شد. موضوع این کتاب تاریخ گذشته ایران است و فقط چند صفحه‌ای از مقدمه آن باقی است.

- (۱) تاریخ بلعمی - شاهنامه ابومنصوری (۲) ترجمه تفسیر طبری - شاهنامه ابومنصوری

- (۳) تاریخ بلعمی - التفهیم (۴) ترجمه تفسیر طبری - کیمیای سعادت

۵- سبک‌های شعری زیر بر چه اساسی نام‌گذاری شده‌اند؟

«عالمانه - فکاهی - خراسانی - مشروطه»

- (۱) براساس موضوع و نوع - براساس قلمرو دانشی - براساس زمان - براساس هدف

- (۲) به تناسب مخاطب - براساس هدف - براساس زمان - براساس محیط جغرافیایی

- (۳) براساس قلمرو دانشی - براساس هدف - براساس زمان - براساس دوره

- (۴) به تناسب مخاطب - براساس هدف - براساس محیط جغرافیایی - براساس زمان

۶- یکی از دلایل اصلی به کتابت در نیامدن آثار ادبی پهلوی کدام است؟

- (۱) آن چه به کتابت درمی‌آمده است؛ دچار تحریف‌هایی شده و در نهایت از بین رفته است.

- (۲) آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیتی که نسبت به سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته غالباً به کتابت درنیامده است.

- (۳) زبان پهلوی منحصرأ به تألیف آثار دینی زرتشتی می‌پرداخت؛ حتی رساله‌های کوچکی که معمولاً آن‌ها را در زمره آثار غیردینی به شمار می‌آورند نیز، رنگ دینی دارند.

- (۴) جنگ‌های پی در پی و عدم توجه اهل ادب به کتابت آثار ادبی و توجه انحصاری به ثبت کتب تاریخ مانع به کتابت درآمدن آثار پهلوی شده است.

۷- همه موارد زیر از ویژگی‌های ادبی سبک خراسانی است، به جز

- (الف) ساده بودن قافیه و ردیف (ب) حاکم بودن روح حماسه بر شعر این دوره

- (پ) رعایت اعتدال در استفاده از آرایه‌های ادبی (ت) بهره بردن از تشبیه حسّی

- (ث) واقع‌گرا بودن شعر و ساده بودن توصیفات

- (۱) الف - پ (۲) پ - ت (۳) الف - ت (۴) ب - ث

۸- در ابیات زیر کدام یک از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی مشهود نیست؟

- «مهتری گر به کام شیر در است شو خطر کن ز کام شیر بجوی»

- «یا بزرگی و عزّ و نعمت و جاه یا چو مردانست مرگ رویاروی»

- (۱) استفاده از دو نشانه برای یک متمم (۲) کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات در مقایسه با دوره‌های بعد

- (۳) کم بودن لغات عربی (۴) سادگی زبان

۹- کدام یک از گزینه‌های زیر از موارد پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی از قرن سوم تا میانه قرن پنجم نیست؟

- (۱) گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار (۲) توسعه مدارس و مراکز تعلیم

- (۳) درآمیختن زبان فارسی با لغات زبان عربی (۴) لشکرکشی‌ها و فتوحات غزنویان

۱۰- از میان مجموعه آثار زیر به ترتیب چند اثر مربوط به دوره سامانی و چند اثر مربوط به دوره غزنوی و سلجوقی است؟

«تاریخ بیهقی - التفهیم - تاریخ بلعمی - کیمیای سعادت - سیاست‌نامه - شاهنامه منثور ابومنصوری»

(۱) سه - سه (۲) دو - چهار (۳) یک - پنج (۴) چهار - دو

۱۱- کدام یک از گزینه‌های زیر درباره نثر موزون درست نیست؟

(۱) ویژگی اصلی نثر موزون به کارگیری سجع است.

(۲) نثر موزون یا آهنگین با بهره‌گیری از جمله‌های کوتاه خود را به شعر نزدیک می‌کند.

(۳) خواجه عبدالله انصاری نثر موزون را به کمال رساند آن چنان که می‌توان آثار وی را سرآمد همه نثرهای موزون فارسی شمرد.

(۴) خواجه عبدالله انصاری در نوشتن آثارش تحت تأثیر کتاب تفسیر «کشف‌الاسرار و غده‌الابرار» بوده است.

۱۲- تحولات کدام دو شاعر در شعر زمینه‌ساز رونق بخشیدن به قالب غزل و ظهور شاعران و غزل‌سرایان بنام شد؟

(۱) سنایی - خاقانی (۲) ناصر خسرو قبادیانی - انوری (۳) سنایی - انوری (۴) خاقانی - نظامی

۱۳- عبارت زیر با واژگان کدام گزینه کامل می‌شود؟

«..... برای بازگرداندن عظمت و اقتدار ایران را که خود می‌فهمید و با آن سخن می‌گفت، زبان رسمی قلمرو خود اعلام کرد.»

(۱) محمود پسر سبکتگین - فارسی نو (۲) ابوعلی بلعمی - زبان پهلوی

(۳) یعقوب لیث صفاری - زبان فارسی دری (۴) محمد بن جریر طبری - زبان پارسی

۱۴- علت گسترش زبان فارسی در هندوستان در محدوده زمانی قرن سوم تا پنجم چه بود؟

(۱) تردد شاعران بین سرزمین هند و ایران

(۲) لشکرکشی‌های محمود غزنوی به هندوستان

(۳) فارسی دوستی و شاعرپروری شاعران هند

(۴) بی‌توجهی درباریان در ایران به شعر و شاعری و ترک دیار شاعران ایرانی به مقصد هندوستان

۱۵- کدام عبارت با ویژگی‌های سبکی «سیاست‌نامه» تناسب دارد؟

(۱) این مرد در کسوت اهل صلاح است، اما زاهد نمی‌نماید که زاهد را با سگ صحبت نباشد و دست و جامه خویش را از او صیانت واجب دارد.

(۲) الهی نام تو ما را جواز، مهر تو ما را جهاز، شناخت تو ما را امان، لطف تو ما را عیان.

(۳) روزی نوشروان برنشسته بود و با خاصگیان به شکار می‌رفت، بر کنار دهبی گذر کرد. پیری را دید نود ساله.

(۴) فراش باد صبا را گفته تا فرس زمردین بگسترده و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات را در مهد زمین بپرورد.

۱۶- با توجه به قافیه و ردیف کدام گزینه از سبک خراسانی دورتر است؟

(۱) قطع نظر ز دشمن ما کرد چشم دوست دردی که داشتیم دوا کرد چشم دوست

(۲) چنین دان که جان برترین گوهر است نه زمین گیتی از گیتی دیگر است

(۳) به حلق نالم ز هجر دوست زارا سحرگاهان چو بر گلبن هزارا

(۴) تقدیر که برکشنت آرم نداشت بر حسن و جوانیت دل نرم نداشت

۱۷- ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی در کدام مصراع‌ها مشهود است؟

(الف) درفشنده شمعی است این جان پاک فتاده درین ژرف جای مگاک

(ب) به رنج اندر آری تنگت را رواست که خود رنج بردن به دانش سزاست

(پ) گرت جان گرامی است پس داد کن ز یزدان و بسادافرهش بساد کن

(ت) سرمایه جان باختم تن را ز جان پرداختم آخر به مردن ساختم تدبیر هجران تو را

(ث) به خدا کز تو کسی قطع نظر نتواند ز آن که این حسن خدا داده برای نظر است

(۱) الف - ب - ث (۲) ب - پ - ت (۳) الف - ب - پ (۴) پ - ت - ث

۱۸- حال و هوای کدام بیت به ویژگی‌های فکری شعر خراسانی نزدیک است؟

- (۱) هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم جهان و هرچه در او جز به کام خویش ندیدم
(۲) ترک سر کردم و از درد سر آسوده شدم تا نگویید که سودای بتان درد سر است
(۳) هر گه که بهر کشتنم از غمزه فرمان داده‌ای بوسیدم و بر سر زدم شاهانه فرمان تو را
(۴) چو این کرده شد ساز دیگر نهاد زمانه بسود و شاداد و او نیسز شاداد

۱۹- کدام یک از شاعران زیر شاخص‌ترین شاعر سبک بازگشت ادبی است؟

- (۱) هاتف اصفهانی (۲) صبای کاشانی (۳) فروغی بسطامی (۴) قانئی شیرازی

۲۰- جاهای خالی با واژگان کدام گزینه کامل می‌شود؟

«گروهی از شاعران دوره بازگشت همانند نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی و را به سبک و می‌سرودند.»

- (۱) قانئی شیرازی - غزل - سعدی - حافظ
(۲) مجمر اصفهانی - قصیده - سروش اصفهانی - حافظ شیرازی
(۳) مجمر اصفهانی - غزل - سعدی - حافظ
(۴) سروش اصفهانی - قصیده - صبای کاشانی - قانئی شیرازی

۲۱- کدام یک از گزاره‌های زیر نادرست است؟

- (۱) عبدالوهاب نشاط انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد که الگوی بازگشت به شیوه گذشتگان یکی از اهداف اصلی آن بود.
(۲) انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی شاه در تهران به هدف رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دوره صفوی و دوره‌های بعد از آن تشکیل شد.
(۳) انجمن ادبی اصفهان به سرکردگی مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم‌خان زند با همراهی چند تن دیگر از ادیبان اداره می‌شد.
(۴) گروهی برای رهایی از شعر از انحطاط راهی جز بازگشت تقلید از آثار پیشینیان در پیش نگرفتند و به همین خاطر سبک بازگشت که حد واسط عراقی و بیداری است به وجود آوردند.

۲۲- کدام یک از موارد زیر در ایجاد نهضت بازگشت ادبی مؤثر نبود؟

- (۱) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری
(۲) تراج کتابخانه اصفهان که سبب شد تعدادی از کتاب‌های کتابخانه سلطنتی به دست مردم بیفتد.
(۳) توجه به ادبیات در دربار قاجاری و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان.
(۴) فقر فرهنگی جامعه و سستی و رخوت شاعران و عدم تمایل نویسندگان به نوآوری.

۲۳- توضیح مقابل کدام اثر نادرست است؟

- (۱) خداوندنامه: حماسه‌ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر
(۲) گلشن صبا: سروده‌ای به تقلید از بوستان سعدی
(۳) ایده‌آل: متعلق به میرزاده عشقی با نام دیگر «سه تابلوی مریم»
(۴) داستان باستان: متعلق به میرزا حسن خان بدیع با محتوای اجتماعی

۲۴- مدیریت مجله یا روزنامه‌های زیر به ترتیب به عهده چه کسانی است؟

«سروش - صور اسرافیل - دانشکده - مجلس - نسیم شمال»

- (۱) میرزاده عشقی - ایرج میرزا - محمدتقی بهار - فرخی یزدی - ایرج میرزا
(۲) علی‌اکبر دهخدا - ملک‌الشعرا بهار - میرزاده عشقی - فرخی یزدی - قائم مقام فراهانی
(۳) میرزاده عشقی - علی‌اکبر دهخدا - ملک‌الشعرا بهار - قائم مقام فراهانی - سیداشرف‌الدین گیلانی
(۴) علی‌اکبر دهخدا - میرزا جهانگیر خان صوراسرافیل - ملک‌الشعرا بهار - ادیب‌الممالک فراهانی - سید اشرف‌الدین گیلانی

۲۵- ملک‌الشعرا بهار، محمدباقر میرزا خسروی و قائم مقام فراهانی به ترتیب خالق کدام آثار هستند؟

- (۱) تاریخ احزاب سیاسی - منشآت - سرگذشت حاجی بابا اصفهانی
(۲) تاریخ تطور نظم فارسی - شمس و طغرا - منشآت
(۳) تاریخ بیداری ایرانیان - شمس‌الدین و قمر - امثال و حکم
(۴) تاریخ تطور نظم فارسی - داستان باستان - منشآت

۲۶- کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات، غلط است؟

- (۱) فرخی یزدی، تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه خاقانی و حافظ بود و آشنایی با این شاعران طبع وی را شکوفا ساخت.
(۲) ایرج میرزا، در به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت. در طنز و هجو و هزل، چیره‌دست بود.
(۳) ادیب‌الممالک فراهانی، فعالیت اصلی‌اش روزنامه‌نگاری بود. سردبیری روزنامه‌ای را به عهده داشت، در قصیده بیش‌تر از قالب‌های دیگر طبع‌آزمایی کرد.
(۴) بهار، با زبان حماسی و در سبک خراسانی شعر می‌سرود. از او در جایگاه پژوهشگر، آثاری مانند سبک‌شناسی به جای مانده است.

۲۷- کدام بیت، فاقد مفهوم بیت زیر است؟

«پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی

- ۱) گوش اگر گوش تو و ناله اگر ناله ماست
- ۲) دی گله‌ای ز طره‌اش کردم و از سر فسوس
- ۳) هر گل نو ز گلرخی یاد همی کند ولی
- ۴) قصه حسنت شبی می‌گفت از هر در کمال

۲۸- بیت زیر با همه ابیات قرابت مفهومی دارد، به جز:

«عرضه کردم دو جهان بر دل کارافتاده

- ۱) در دو عالم مقصد و مقصود جان عاشقان
- ۲) دوست را هر دو جهان گرچه هوادارند و من
- ۳) بی‌دوست من از باغ ارم یاد نیارم
- ۴) بهشتم همی عرضه کرد و مرا

۲۹- انتساب کدام بیت به سراینده مقابل آن، نادرست است؟

- ۱) الا ییا خیمگی، خیمه فروهل
- ۲) گل بخندی و باغ شد پدرام
- ۳) من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید
- ۴) داد معشوقه به عاشق پیغام

۳۰- همه مفاهیم داده شده از رباعی زیر دریافت می‌شود، به جز

«عمری ز پی کام دل و راحت تن

در داد ندان از بن دندان با من

- ۱) دندان آزا از کام جهان ریشه کن، کن.
- ۳) آسایش بشری در گرو آسودگی دیگران است.

گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند»
آن چه البته به جایی نرسد فریاد است
گفت که این سیاه کج گوش به من نمی‌کند
گوش سخن شنو کجا دیده اعتبار کو
مه فرود آمد به بام و گوش بر روزن نهاد

به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست»
نیست جز خاک درت چون می‌توان زان در گذشت
دوست‌تر می‌دارم از هر دو جهان یک موی دوست
ور جنتت فردوس بود کار ندارم
حقیقت که دوزخ جز آن چه نبود

که پیشاهنگ، بیرون شد ز منزل: منوچهری
ای خوشا این جهان، بدین هنگام: رودکی
قسم برده به باغی و دلم شاد کنید: محمدتقی بهار
که کند مادر تو با من جنگ: ایرج میرزا

گشتیم و ندیدیم جز از رنج و محن
راحت‌طلبی ز کام دندان بر کن»

- ۲) نتیجه تکاپوی دنیوی، اندوهی بیش نیست.
- ۴) چشم پوشیدن از دنیای فانی، سبب آسایش است.